

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації

Козик Дар'ї Сергіївни на тему:

**«Вокально-хорова творчість Франка Мартена
як феномен виконавської практики»**

на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне
мистецтво» з галузі знань 02– «Культура і мистецтво»

Публічну презентацію наукових результатів дисертації

проведено на засіданні кафедри інтерпретології та аналізу музики

Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського
«28» лютого 2024 року, протокол № 10

Обґрунтування теми дослідження. Важливим завданням на сучасному етапі розвитку музикознавства та музично-виконавської практики постає вивчення спадщини європейських композиторів ХХ ст., творчість яких з різних причин не була предметом прискіпливого наукового інтересу. Terra incognita для вітчизняної науки є творчість композиторів Швейцарії, серед яких одне з найвизначніших місць належить Франку Мартену (1890-1974). Він один з перших, хто отримав широке визнання за межами своєї країни. Його творчість слугує зразком органічного синтезу традицій і новаторського мислення, зокрема, додекафонії і класичної тональної системи. Отже, *актуальність теми* обумовлена: 1) браком вітчизняних музикознавчих праць про вокально-хорову творчість Ф. Мартена як феномена західноєвропейської культури, позначеного художньою цілісністю; 2) нагальним дослідницьким пошуком обґрунтування концепції вокально-хорових творів крізь призму їх виконавської реалізації в сучасній мистецькій практиці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано на кафедрі інтерпретології та аналізу музики згідно з планом науково-дослідницької роботи Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського в рамках комплексної теми «Інтерпретологія як інтегративна наука» (протокол №4 від 30.11.2017 р.). Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради ХНУМ імені І. П. Котляревського (протокол № 4 від 26.11.2020 р.).

Мета дослідження – обґрунтувати концепцію вокально-хорової творчості Ф. Мартена як цілісного феномена в контексті сучасної музично-виконавської практики Західної Європи.

Об'єкт дослідження – творчість Ф. Мартена в контексті західноєвропейського музичного мистецтва ХХ ст.; **предмет** – вокально-хорові твори в сучасній виконавській практиці.

Матеріалом дослідження порівняльного аналізу інтерпретацій творів Ф. Мартена слугували: 1) аудіо-записи **Меси для подвійного хору**, здійснені колективами RIAS-Kammerchor (Німеччина) під керівництвом Д. Ройса та The National Youth Choir of Great Britain (Велика Британія) під орудою С. Лейтона; 2) **ораторії-опери «Чарівне зілля»** – на основі вистав канадського театру Ballet-

Opéra-Pantomime («Le Vin Herbé») режисера Ф. Бутена і швейцарського театру St. Gallen («Der Zaubertrank») режисерки П. Грем; 3) **опери «Буря»** – на прикладі вокально-сценічних образів Просперо (Д. Фішер-Діскау, Р. Холл), Міранди (К. Баффл), Фердинанда (С. О'Ніл), а також диригентських версій Увертюри (під орудою Ф. Мартена, М. Бамерта та Т. Фішера).

Методи дослідження обумовлені вибором *системного* підходу як мета-дискурсу для обґрунтування концепції, в якій центром постає виконавська практика, в якій функціонують вокально-хорові твори митця. При цьому необхідними є складові системного методу: *історичний* (для виявлення обставин життєтворчості композитора); *структурно-функціональний* (для розуміння цілісної структури твору як єдності змісту та форми); *жанрово-стильовий* (для визначення типових ознак музичного твору в системі композиторського стилю); *семантичний* (необхідний для усвідомлення смислової організації музичного твору як знакової системи); *текстологічний* – (потребує осягнення семантичних значень в системі зв'язків як цілісної структури); *виконавський* (вказує на специфіку хорової, співацької та диригентської практики); *інтерпретативний* підхід (скерований на діяльність конкретних виконавців твору – співаків, хорових колективів, диригентів); *компаративний* (виокремлює спільне та відмінне різних виконань одного твору та їх відповідності авторській концепції).

Теоретична база спирається на напрями сучасного музикознавства:

теорія та історія оперного мистецтва (праці Н. Хілобок, Ю. Щукіної, М. Черкашиної-Губаренко); *теорія та історія хорового мистецтва ХХ століття* (О. Батовська, І. Бермес, Н. Белік-Золотарьова, О. Заверуха, О. Приходько, Г. Савельєва, Л. Серганюк); *теорія жанру та стилю* (І. Коханик, С. Салдан, Л. Серганюк, Ю. Ніколаєвська, О. Копелюк, Б. Сюта; Л. Шаповалової; С. Шипа); *музична семіотика* (О. Александрової, О. Опанасюка, Т. Понтари (Tobias Pontara), І. П'ятницької-Позднякової, О. Самойленко та С. Осадчої, І. Середюк, Б. Сюті; Ю. Чекана, С. Шипа); *музична інтрепретологія* (праці Н. Жайворонок, Н. Жукової, О. Катрич, В. Москаленка, Ю. Ніколаєвської, О. Потоцької, І. Полусмяк, Г. Савельєвої, К. Тимофєєвої, Л. Шаповалової); *методологія пізнання музики* (Т. Антропова, В. Москаленко, О. Опанасюк, О. Самойленко, Б. Сюта, Л. Шаповалова); праці зарубіжних вчених, присвячені творчості Ф. Мартена (А. Cotbellari, R. Jr. Glasmann, С. King, Z. Maldjieva, J. Pak, A. Perroux, С. Poon, J. Robison, D. Roihl, J. Tupper, L. Tchoi, В. Vantine).

Наукова новизна отриманих результатів. У дисертації *вперше* в українському музикознавстві: *обґрунтовано* значущість творчої спадщини Ф. Мартена; *представлено періодизацію* життєтворчості композитора у відповідності до еволюції стилю митця; *здійснено аналіз* вокально-хорових композицій, створених на всіх етапах творчості (Меси для подвійного хору а саррелла, ораторії-опери «Чарівне зілля» та опери «Буря») і тим самим їх *уведено в науковий обіг* музикознавства; *здійснено компаративний аналіз* інтерпретацій обраних творів; *виявлено специфіку виконавських прочитань* вокально-хорових

творів Ф. Мартена хормейстерами, театральними режисерами, симфонічними диригентами і співаками різних національних шкіл.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання матеріалів дисертації для вивчення дисциплін «Історія світової музичної культури», «Історія та теорія хорового виконавства», «Хорова література», «Основи оперної драматургії», «Аналіз музичних творів», «Музична інтерпретація», «Теоретичні проблеми сучасної музики», «Робота музикознавця з партитурою».

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки оприлюднені на міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях:

- «Інтерпретаційний потенціал музичного твору»: XX науково-практична конференція Українського товариства аналізу музики (30.10.– 2.11. 2020 рр.);
- «Практична музикологія. Музична комунікація: від теорії до практики сьогодення»; науково-мистецький проект (10–12 грудня 2020 року);
- «Сучасне слово про мистецтво: наука і критика». III міжнародна науково-творча конференція (13–14 лютого 2023 року).

Публікації. Основні положення дисертації викладено у чотирьох одноосібних статтях, з яких 3 – у спеціальних виданнях, рекомендованих і затверджених МОН України, та 1 стаття у фаховому періодичному зарубіжному виданні «*European Journal of Arts. Premier Publishing s.r.o.*» (Відень, Австрія).

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Козик, Д. (2022). Інтерпретаційні засади сценічного втілення ораторії Франка Мартена «Чарівне зілля» в театрі St. Gallen. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*, 135: *Інтерпретаційні аспекти музичної творчості*. С. 126–136, DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2022.135.271012>

2. Козик, Д. (2022). Меса Франка Мартена для подвійного хору а саррелла в дискурсі порівняльної інтерпретології. *Аспекти історичного музикознавства*, XXIX. С. 184–203, DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum2-29.10>

3. Козик Д. С. (2023). Опера «Буря» як феномен пізнього стилю творчості Франка Мартена. *Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст.* Вип. XXXII (32). Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського / ред.-упоряд. Л. В. Русакова, Я. О. Сердюк. Харків: ХНУМ. С. 113-133, DOI: <https://doi.org/10.34064/khnum2-32.07>

Праці в наукових зарубіжних виданнях:

4. Kozyk, D. (2021). The legend of Tristan and Isolde: From the Mythology of Opera Genre to the Philosophy of Pop Culture. *European Journal of Arts*, 1, P. 67–70, DOI: <http://dx.doi.org/10.29013/eja-21-1-67-70>

Характеристика особистості здобувача

Козик Дар'я Сергіївна здобула повну вищу освіту в Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського у 2020 році за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво», освітні програми «Хорове диригування» та «Академічний спів», ступінь магістра з присвоєнням професійних кваліфікацій «Диригент хору, науковець-дослідник, викладач закладу вищої освіти» та «Оперний співак, концертно-камерний співак, науковець-дослідник, викладач закладу вищої освіти».

Навчалася в аспірантурі ХНУМ імені І. П. Котляревського з 01.09.2020 по нині на кафедрі інтерпретології та аналізу музики (науковий керівник – доктор мистецтвознавства, професор Л. В. Шаповалова).

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана українською мовою з правильним вживанням лінгвістичної та спеціальної термінології. Стиль викладених в дисертації матеріалів дослідження – науковий.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Під час виконання дисертації здобувач дотримувалася принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

Як результат попередньої експертизи дисертації Козик Дар'ї Сергіївни у межах публічної презентації наукових результатів дисертації, проведеної на засіданні кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського та повноти основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Дисертація **Козик Дар'ї Сергіївни «Вокально-хорова творчість Франка Мартена як феномен виконавської практики»**, представлена на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – Музичне мистецтво є ґрунтовним, самостійним, завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну, теоретичне та практичне значення отриманих результатів.

Дисертацію присвячено вивченню невисвітленої в українському музикознавстві вокально-хоровій спадщині Франка Мартена, швейцарського композитора ХХ ст. Її зміст відповідає спеціальності 025 – Музичне мистецтво. Визначені мета та завдання повністю розв'язані, основні положення дисертації обґрунтовують наукову новизну. Обсяг та структура дисертації відповідають вимогам, що висуваються до дисертацій на ступінь доктора філософії.

Результати дисертації пройшли апробацію на трьох науково-практичних конференціях; основні положення відображено у 4 наукових публікаціях.

2. Викладене дозволяє дійти висновку, що дисертація **Козик Дар'ї Сергіївни «Вокально-хорова творчість Франка Мартена як феномен виконавської практики»** має теоретичну, практичну значущість, наукову новизну; її результати можуть бути запроваджені до науково-теоретичної та практичної сфер музичного мистецтва України. Дисертація, подана на здобуття ступеня доктора філософії, відповідає вимогам, передбаченим пунктами 10 та 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та може бути представлена у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

3. Рекомендувати дисертацію **Козик Дар'ї Сергіївни «Вокально-хорова творчість Франка Мартена як феномен виконавської практики»** до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді для присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Результати дисертаційного дослідження обговорено і схвалено на публічній презентації наукових результатів дисертації, яку було проведено на засіданні кафедри інтерпретології та аналізу музики Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського.

Головуюча на публічній презентації наукових результатів дисертації:

Доктор мистецтвознавства,
професор, проректор
з науково-педагогічної,
творчої роботи
та інноваційного розвитку
Харківського національного університету
мистецтв імені І. П. Котляревського

Ю. В. Ніколаєвська